

*De enorme brug te Sydney,
waar elke Australiër trotsch op is.*

Nergens ter wereld, zelfs niet in Parijs, Rome of New-York, heb ik zooveel uitnemend gekleede vrouwen gezien als hier, was de eerste indruk, die ik in Sydney kreeg, een indruk, die echter bevestigd werd in andere plaatsen en ook in „the country”, dus op het land zelf.

En ook wanneer ik het vele materiaal, dat ik meekreeg, doorblader en foto's van vrouwen uit alle mogelijke deelen van Australië zie, dan sta ik verbaasd over de smaak, die bijna al die vrouwen bij hun kleeding aan de dag leggen. Zelfs in Amerika heb ik bij de „massa” niet zoovele frissche, interessante en gedurfde „composities” gezien als hier in dit ver verwijderde en zoo lang geïsoleerd gebleven werelddeel. De kleeding van de Nederlandsche vrouwen valt er volkomen bij in het niet. Nu zullen, naar ik veronderstel, de vrouwen die in de eindeloosheid van Australië's prairiën wonen, waarschijnlijk wel degelijkheid als basis bij hun kleeding voor oogen hebben, maar ik spreek nu over hen, die zich midden in de bewoonde wereld bevinden.

Zooals in Europa vooral de Fransche en Italiaansche naaisters een aangeboren gevoel voor coupe hebben, zoo moeten in Australië bijna alle vrouwen dat bezitten, want velen zijn haar eigen naaister, naast de beslommeringen van hun huishouding en de afwezigheid van dienstpersoneel, dat zoo goed als niet te krijgen is.

De meeste vrouwen hebben een tenger figuur, dat het dragen van een bijzonder toiletje natuurlijk zeer

Vrouwenleven in Australië

*Vrouwen, die vochten
tegen droogte en slagregens*

vergemakkelijkt. Uren kon ik ergens rondwandelen zonder één slecht gekleede vrouw gezien te hebben. Alles wat gedragen werd, soms fijntjes-eenvoudig, was in overeenstemming met elkaar, men kon zien: elk stuk was met zorg gekozen en met elke kleur was rekening gehouden. Er was zoo goed als geen vrouw, wier kleeding niet de opmerkzaamheid waard was. Na een wandeling door Sydney's straten kon ik mij soms even vermoeid voelen, als had ik uren naar een modeshow gekeken. Dat kwam dan alleen door al die charmante vrouwen, die me eindeloos gepasseerd waren!

Het gezicht en het kapsel ontgaan de zorg natuurlijk evenmin. Rouge en poeder worden practisch gesproken door alle vrouwen gebruikt, ook op het land waar ik kwam, zelfs op de farm waar ik was, al neem ik aan, dat dit niet het geval zal zijn op de farms die in de wijdheid der prairiën liggen.

Ik heb maar één bezwaar tegen de vrouwen in Australië's bewoonde wereld wat hun uiterlijk betreft, namelijk dat ze „overdressed” waren. Té mooi

*Één van Sydney's straten,
die aan Londen doen denken.*

De wereldberoemde Blue Mountains.

gekleed dus. In veel moet het jonge Australië nog zijn eigen vorm vinden, het kan niet steunen op een eigen verleden en historie. Het bestaat nog maar ruim 150 jaar en geweldig veel heeft het reeds gepresteerd, maar in lang niet alles heeft het zijn eigen vorm gevonden. Zoo is het ook met de kleding der vrouwen en ik wijd hier zooveel aandacht aan, omdat ik bemerk heb welk een rol de kleding er speelt. De vrouwen zijn op elk uur van de dag wanneer ze het huis uitgaan, zóó mooi gekleed, dat er van een climax geen sprake kan zijn. Ze schijnen de grens niet te weten. Men ziet in de groote steden bijvoorbeeld in de morgenuren, de winkelende dames gekleed op een wijze, alsof ze naar een tuinfeest gaan. Hoe moeten ze er dan 's middags wel uitzien en 's avonds?

Ik zag op avondfeesten vrouwen, die er letterlijk als bruiden uitzagen, met lange sleepen en witte sluiers, met diadeemen en kransen van bloemen in het haar! En dat waren dan nog niet eens officieele avonden, welnee, dan gaf het een of ander bekend ensemble een voorstelling!

Op een morgen kreeg ik de uitnodiging van het Leger des Heils om getuige te zijn van de aankomst van een aantal farmerboys en dienstmeisjes, overgekomen uit Engeland onder geleide van eenige heilsofficieren. Zeer eenvoudige emigranten dus. Ik had me dienovereenkomstig ook zeer simpel gekleed en daar zie ik tot mijn verbazing tusschen de donkere Leger-des-Heils-uniformen ook verschillende dames, afgevaardigden van vrouwenbonden veronderstel ik, die mede de jonge landverhuizers welkom kwamen heeten, gekleed als voor een receptie, met groote hoeden, lange voiles (en dat bij de storm die er stond, maar die sluiers waren op dat oogenblik de groote mode in Australië), vossen en charmante corsages op hun mantels, gecompleteerd door zeer chique handschoenen! Zoo waren deze

vrouwen 's morgens om zeven uur gekleed, terwijl regen en wind alles deden om het wachten op de kade zoo onaangenaam mogelijk te maken..... Ik voelde me precies bij al deze chique als toen ik naar een schapenfarm ging, gekleed in shirt en pullover en roode hoofddoek, om toch vooral niet door stad-sche kleding op te vallen, en de farmersvrouw en haar dochter allercharmantste dames waren, in zijden costuums, ragfijne kousen, hooggehakte schoentjes, keurig gekapt haar en een fijne „make-up” van poeder en rouge!

Op een andere keer had ik een dergelijke ervaring. Er was in Sydney's verrukkelijke haven, omgeven door de allerschoonste baaien, een groote zeilwedstrijd en ik kreeg de uitnodiging om die op een politieboot van dichtbij te zien. Verheugd kwam ik de hall van mijn hotel in, waar een ambtenaar van de staat New-South Wales met zijn jonge vrouw mij reeds stonden op te wachten; ik in sportkleding en naar ik dacht zij ook natuurlijk. Nu had ik dat niet van hém mogen verwachten, want zoo goed de vrouwen gekleed zijn, zoo slecht zijn dit de mannen. Aan het strand ja, dan zijn ze sportief, of wanneer ze de een of andere sport bedrijven, maar in het dagelijksch leven loopen ze in een hitte, die met golven over Australië gaat, nóg met een vest en een hoed en dragen dezelfde onaesthetische pakken als 's winters. Een echt zomercostuum heb ik niet gezien. De amusante vraag van vele vrouwen was of bij ons de mannen ook zoo weinig om hun uiterlijk gaven als de Australiërs! En toen ik door de radio over de oudbakken kleding der mannen een grap maakte, kreeg ik een stroom van instemmingen van de zijde der vrouwen „want wat wij er ook al over zeggen, dát geeft niets!” Natuurlijk zijn óók onder hen uitzonderingen, zooals deze Ambtenaar van de Staat, die een keurig costuum aan had, met hoog geknoopt vest, plus mooiste hoed, voor alles geschikt, behalve om naar een zeilwedstrijd te gaan. Zijn vrouw was eveneens gekleed als voor een heel deftige visite. Ik kon bemerken, dat zij mijn sportkleding weer heel vreemd vond. Maar later, op de boot, tusschen de politiemannen, toen de wind de zeilen der ranke booten deed bollen, moest haar voile losgeknoopt worden, want die werd stukgescheurd. Ongemakkelijk stond ze uren lang op haar veel te hooge hakjes en haar geglacéde hand was al die tijd niet van haar groote chique hoed af, waar de wind even hard aan rukte als aan haar dof zwartzijden japonnetje..... „Het was alledwaast me zoo te kleeden”, zei ze opeens, „wat heeft u het nu gemakkelijk, maar u ziet zelf: iedereen gaat hier even formeel gekleed, zelfs naar de baaien.....”

Dit wat het uiterlijk der vrouwen betreft, het ontbreekt haar aan het zien der grenzen, men heeft het gevoel of de één de ander steeds nog wil overtreffen, maar daarnaast bezitten ze een smaak, die menige vrouw haar benijden kan. Ze denken niet: dit is veel te gedurfd en dát kan ik niet dragen, en wat zal men dáárvan wel zeggen, maar ze maken of koopen iets met een persoonlijk karakter, dat bij háár hoort en

niet bij de massa; ze hebben frissche ideeën en geven daardoor de straten der groote steden een fleur, de men in ons land véél meer moest bezitten.

Maar die Australische vrouwen, welke in onze oogen téveel zorg aan hun uiterlijk besteden en bovendien allerdwaast veel rooken, hebben naast haar huis-houdelijke beslommeringen, zonder de hulp van personeel, toch ook nog wel tijd voor andere dingen. Verschillende vrouwenorganisaties bloeien er zeer. Men heeft er niet alleen de bonden voor jonge vrouwen, als de Young Women Christian Association, de Girl Guide Association, die meisjes willen helpen nuttige leden der gemeenschap te worden en andere jongevrouwen-vereeningen, maar ook die op meer sociaal en politiek gebied voor oudere vrouwen. Ik denk nu aan de clubs van Feministen, de Raden van Vrouwen en de Australische Vrouwen Partij, welke laatste zich plaatsen in de verschillende regeerings-lichamen wil veroveren, een uitgebreid programma heeft om met staatsgelden veler nood te lenigen en vele sociale hervormingen mogelijk te maken, alsmede de werkloosheid te doen verminderen. Doch die, welke mijn meeste belangstelling had, was toch wel de groote bond van Countrywomen, inzonderheid vrouwen dus, die buiten de groote steden leven.

Men vertelde mij dat dit jaar een „Nederlandsche dag” zou worden gehouden, zooals in het afgelopen jaar een Noorsche dag..... Dat doet men om voor andere landen belangstelling te wekken en er zooveel mogelijk over te weten te komen..... Men tracht vrouwen van Nederlandschē afkomst te vinden om iets te vertellen, men wil over de literatuur hooren, over het vrouwenleven, over het Koninklijk Huis in ons geval vooral, over kleederdrachten en men probeert zelfs die dag specifiek Nederlandsche schotels klaar te maken. Op de Noorsche dag kwamen in sommige afdelingen groepjes meisjes in Noorsche kleederdracht, speciaal voor deze gelegenheid gemaakt, en zij zongen Noorsche liederen.

Nu was men alweer vol zorg om ook de Nederlandsche dag evengoed te doen slagen als de Noorsche dag, want die was een enorm succes geworden. Duizenden vrouwen zijn lid van deze bond en overal vindt men zijn afdelingen. Een van de eerste dingen, die men tot stand tracht te brengen, is een eigen clubhuis in het stadje of het dorp, dat in het centrum ligt. Daar houdt men dan zijn bijeenkomsten, maar ook heeft elk lid er toegang wanneer deze van mijlver komt om boodschappen te doen of bezoeken af te leggen. Soms kan men er de kinderen achterlaten, men kan er altijd ververschingen krijgen, vriendinnen ontvangen en uitrusten, alvorens weer naar huis terug te keeren.

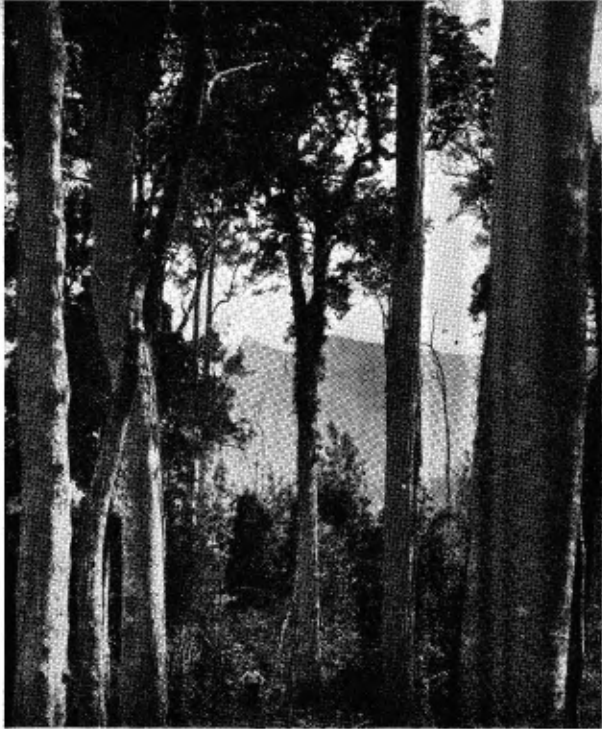
Bij de grootere afdelingen is er een leeskamer en bibliotheek aan verbonden en men is er door tijdschriften en voorlichting altijd op uit elkaar te helpen. De leden wonen soms heel ver uit elkaar en daarom geschieden de bijeenkomsten ook wel aan huis. Dit zijn altijd prettige gebeurtenissen die de eenzaamheid zeer onderbreken. Er zijn afdelingen van honderden leden, er zijn er ook van maar zeven

Idyllisch Australisch landschap.

of negen. Dat zijn zij, die ver weg in de prairiën leven en soms uren moeten paardrijden om bij elkaar te komen. Maar wie heeft dat er niet voor over! Men verlost elkander uit het isolement en men spreekt over de gemeenschappelijke belangen. De Bond heeft tal van eigen hospitaals en overal streeft men er naar consultatiebureaux voor zuigelingenverzorg op te richten. Men bouwt vakantiehuizen, waar de clubleden billijk kunnen logeeren, men zorgt voor armen en zieken en menige zwakke moeder en tal van kinderen zijn op kosten van een afdeling naar een herstellingsoord gezonden. Ook de „Flyingdoctors” hebben de belangstelling en hun werk wordt door die eenzame afdelingen zeer gesteund. Het is ondoenlijk om al wat door de bondsleden tot stand is gebracht, te memoreeren. Men voelt precies als in Amerika hoe groot de invloed van vrouwen kan zijn, die zij aan zij strijden voor haar idealen. En die zijn niet weinige. Het motto, waardoor men zich laat leiden is: „Eer aan God, trouw aan de troon, en dienst aan het vaderland; door vrouwen van het land, voor vrouwen van het land”, en dit laatste wil men verwezenlijken door alles wat reeds genoemd werd, maar ook door verbetering der levenscondities van vrouwen en kinderen, door gereduceerde prijzen bij het reizen en betere accomodatiemiddelen, door zóó lage telefoonkosten, dat ook kleine farmers een telefoon kunnen aanschaffen, door alles verder wat de trek naar de steden kan tegengaan, door vrouwen ook haar plaats te geven in de verschillende publieke lichamen en mee te laten beslissen, omdat al wat men doet ook háár rechtstreeks aangaat en zijzelf zoo'n groot aandeel hebben in de ontwikkeling der natie.

Iets wat de laatste tijd ook haar aandacht schijnt te hebben is het voedsel. Dit is dringend nodig, daar ik b.v. in geen land zoo weinig gave gebitten en zooveel valsche tanden heb gezien als in Australië,

De woudreuzen van Australië.

waarschijnlijk door het ontbreken van de juiste voedingswaarden in het eten.

De Australische vrouwen weten wat zij willen. Dat bleek ook uit het programma van de Australische Vrouwen Partij, die fel in haar critiek was en heel ver durfde te gaan in haar wenschen. Zoo lang echter de vrouwen geen plaats in de regeeringsorganen ontvangen, zullen wat de politiek betreft, haar idealen moeilijker verwezenlijkt worden dan waar het de sociale verbeteringen aangaat. Ik heb echter ondanks de critiek der vrouwen, sterk de indruk gekregen, dat er in het democratische Australië heel veel door de regeering gedaan wordt voor het algemeen welzijn.

Tenslotte staat Australië nog maar aan het begin van zijn ontwikkeling en er zijn overweldigende mogelijkheden, die nog verwezenlijkt moeten worden. Er is niemand die niet voelt welke plaats daarbij ook de vrouwen kunnen innemen. Wat hebben zij reeds niet mede bereikt, wanneer men alleen slechts denkt aan de heroïsche taak, die de eenzame pioniers-vrouwen hebben volbracht, of waaronder ze bezweken in de bloei van haar jaren, in een nooit eindigend zwoegen aan de zijde van haar man. Ze vochten met hem tegen droogte en tegen de gevolgen der slagregens, als die eindelijk, eindelijk kwamen, waardoor plotseling soms de rivier, waar bij ze woonden, overstroomde en hun kudde, hun eenig bezit, gevaar liep te verdrinken. In een jaarboek van de Countrywomen Association, las ik de sobere relazen van farmersvrouwen, leden van de Bond. Het in de gloeiende dagen van droogte, als overal de grond openbarstte en groote gaten het rijden zeer gevaarlijk maakten, moeizaam elke dag weer de duizenden schapen moeten voeren naar een verwijderde kreek, waar nog wat water was. De stofwolken hingen zwaar over en rondom de traag voort-

gaande kudde, de honden werden door de hitte onwillig, de paarden lieten neerslachtig de kop hangen. De hitte brandde en de kurkdroge opwarrelende grond, die zich in kolommen verhief, maakte het ademen steeds moeilijker. Daar kwamen dan soms nog de heete winden bij en de zandstormen en het zóó hevig verschroeien der aarde, dat de dieren moesten worden bijgevoerd met voedsel, wat men van ver had aan te voeren, tot er op het laatst zelfs ook geen drinkwater meer was.

Maar in de tijd der regens, waarvoor elk dankte uit het diepst van zijn hart, gebeurde het, dat de schapen in hun zware vachten zoo ver in de modder wegzakten, dat ze bleven steken, dat ze geen stap verder meer konden doen door hun eigen zwaarte. Dan had men ze stuk voor stuk naar een veiliger plaats te brengen, die soms mijlen ver lag. O dat eindeloze zwoegen van die eenzame pioniers, die nog geen radio kenden en geen trucks hadden en niet wisten van een flying doctor, zoodat ze bij ziekte van zichzelf of hun kinderen volkomen hulpeloos waren en sterven moesten, terwijl medische hulp hen zou hebben kunnen redden. Dat met een ziek kind of een verwonden man in een schokkende wagen toch soms nog trachten het verre hospitaal te bereiken op een tocht van dagen.

Maar dat was de donkerste zijde, daar was ook de blijdschap om de overvloedige zonneschijn, de wijidheid der transparante hemel, om de koele morgens en de prachtige avonden, om het uitbreiden der kudde, om de gezondheid van het gezin, dat soms wonderlijk bewaard werd, om de steun, de men aan elkaar had, om de zelfstandigheid, waarvoor men zwoegde en het huiselijk leven, waarvoor een vrouw tot in de nacht werkte. Want kwam een man aan het eind van zijn dagtaak, een vrouw kwam dat nooit. Ze had niet alleen te schrobben en te boenen, te koken en brood te bakken, de dieren rondom de woning te verzorgen, op het land mede te helpen, de kinderen op te voeden, maar ook voor de kleding van allen te zorgen en veel van oud weer nieuw te maken. Soms had ze alleen een jongen om haar te helpen, soms ook dat niet, soms, als haar man noodzakelijk naar de dichtstbijgelegen plaats moest of nog verder met de resultaten van hun arbeid, stond ze voor alles, dan had ze alleen de honden en het geweer aan de wand tot haar beveiliging.

Heldinnen waren die vrouwen. Zij hielpen mee aan de eerste ontginning van Australië, ze hielpen ook nu mee het steeds groter te maken, want nog altijd zijn er de vrouwen op de eenzame farms, al is voor de meesten het lot niet zóó hard als vroeger door radio en doktershulp. Maar geïsoleerd blijven ze toch nog in veel. Iets wat dat ook minder kan maken is de correspondentie met andere vrouwen. Het leger des Heils heeft b.v. „the Home League” opgericht, een bond van huisgezinnen dus eigenlijk. Voor een schijntje kan de vrouw des huizes daarvan lid zijn, maar kan zij er ook dat kleine bedrag niet voor missen, dan ontvangt zij toch elke maand goede en voorlichting gevende tijdschriften, ze krijgt een

brief van een haar onbekende vrouw, die zij weer terugschrijft, ze krijgt dus een vriendin ver weg en juist toen ik in Sydney was, kwam een groot aantal geïsoleerde vrouwen, die zelden of nooit van huis gaan, daar in een bijeenkomst van eenige dagen tezamen, om ook de vriendin te leeren kennen, indien deze eveneens had kunnen komen.

Het Leger des Heils doet dat ook om het religieuze leven te verdiepen. Ontelbare vrouwen zijn er, die nooit in een kerk kunnen komen. Eens per maand houden al die vrouwen, welke lid van deze wondere Bond zijn, op hetzelfde oogenblik hun godsdienst-oefening. Ze krijgen er zelfs een gezangboek van de bond bij en zingen er in hun eentje te midden der wildernis, toch wetende, dat op dat zelfde oogenblik duizenden vrouwen met ze meezingen. Als dan zoo'n godsdienstoefening door de radio kan worden geleid, moet de band wel zeer sterk gevoeld worden. Doch ook andere Protestantsche richtingen en niet te vergeten de Katholieke Graalbeweging doen veel om het religieuze leven, dat over het algemeen zeer vervlakt is, in Australië te verdiepen. Een prachtig contact heb ik met de jonge vrouwen gehad, die heelemaal uit Nederland naar Australië gingen om daar over de Graal te vertellen en een zelfde beweging in het leven te roepen. Hun werk heeft buitengewone ingang, dank zij de bezieling die van deze kleine, zeer sympathieke Nederlandsche jongevrouwengroep uitgaat, met wie ik in aanraking kwam door enthousiaste Australische volgelingen, die mij, ofschoon volkomen vreemd voor ze, in mijn hotel

kwamen opzoeken met de uitnoodiging, toch vooral mijn landgenooten, die zulk prachtig werk deden, niet te vergeten.....

Hoe heb ik toen weer met eigen oogen gezien wat vrouwen, bezield door idealen en geleid door een sterke geloofsovertuiging, bereiken kunnen.

Zoo gaan de Australische vrouwen op velerlei gebied haar weg naar verbetering en vooruitgang. Hun land is nog jong en men heeft geen historie. Men heeft zelf alles op te bouwen. Maar men houdt contact met de vrouwenbeweging over de geheele wereld, men laat zich inlichten en voorlichten en ook bezielen door de voorbeelden van vrouwen in andere landen..... Vele waren de uitnoodigingen die ik van volkomen onbekende vrouwen kreeg om bij ze te komen logeeren om daardoor het Australische familieleven beter te leeren kennen, maar ook om te vertellen over de vrouwen in andere landen. Ik moet opnieuw aan die vrouwen denken wanneer de vliegmaschine ons in het hooge noorden terugvoert over de eindeloze prairiën. Wanneer we dalen in Cloncurry, een dier prachtige bases van de vijf Flying doctors, slaat de hitte in witte golven over de wereld, een wereld van de grootst mogelijke contrasten, maar van evengroote mogelijkheden en een grootsche toekomst. Daaraan werkten en werken óók pioniersvrouwen mede.....

*Nadruk verboden.
Copyright Mary Pos.*

Financieele problemen

3 KLEEDING

Eén van de vele onderwerpen, die met recht als een probleem beschouwd kunnen worden is zeker wel het „Kledingvraagstuk”. De moeilijkheid van dit probleem zit vermoedelijk in zijn twee- zelfs driedelige functie. De kleding toch dient ten eerste als bescherming tegen koude, regen, wind, felle zonneschijn, ten tweede vervult zij een sociale en tenslotte een decoratieve functie.

Voor velen is het blijkbaar erg moeilijk deze factoren in een goede verhouding tot haar recht te laten komen. Deze onmacht wreekt zich voornamelijk op de budgetpost, die onmogelijk binnen het geraamde bedrag gehouden kan worden als de sociale of de decoratieve kant te veel naar voren gebracht wordt. En niet alleen de beurs lijdt hieronder — dikwijls wordt ook de gezondheid benadeeld door een sterke drang naar uiterlijke schoonheid. Wij behoeven slechts te wijzen op de nadeelige gevolgen van te nauwe kleding, te hooge hakken, onvoldoende bedekking, enz. In een Amerikaansch boek vond ik de

volgende proef om te onderzoeken of de kleding bevorderlijk was voor de gezondheid.

- 1e. Kun je gemakkelijk een uur loopen, een minuut draven?
- 2e. Maakt je kleding dat je weet, dat je een lichaam hebt?
- 3e. Is je kleding aansprakelijk voor ongemak tengevolge van koude of warmte?

Het antwoord op deze vragen geeft een duidelijk beeld van de hygiënische waarde der kleding.

Er is een tijd geweest, dat men meende aan de doelmatigheid der kleding het uiterlijk schoon te moeten opofferen. Niets is minder waar. Kleding kan mooi van kleur en goed van snit zijn, zonder de bovengenoemde gevaren voor de gezondheid op te leveren. Een factor, die evenmin verwaarloosd mag worden is de sociale kant van de kleding. Allen leven wij in een bepaald milieu, dat speciale eischen aan de kleding stelt. Men kan zich daar niet aan onttrekken. Maar het is niet noodzakelijk de zucht naar nieuwe, mooie kleren te bevredigen met het